

Onderzoek naar mogelijk gebruik exotische wormen binnen de zeesportvisserij

Willie van Emmerik, Sportvisserij Nederland

In Europa is een toename geconstateerd van de import van mariene wormen van andere continenten. Deze soorten worden gebruikt als aas in de zeesportvisserij. Reden voor de import is onder andere een toename van de temperatuur, waardoor inheemse soorten het slechter doen, terwijl de vraag hoog is. Bij het gebruik van exotische soorten zijn er onder meer risico's op introductie en vestiging in de natuur én op insleep van ziektes.

Sportvisserij Nederland heeft vorig jaar het initiatief genomen om onderzoek te doen naar mogelijk gebruik van exotische soorten als aas in de Nederlandse zeesportvisserij. Over het algemeen gebruiken zeesportvisserij zagers en pieren als aas om te vissen op zeebaars of platvis. Zij kunnen aas op verschillende manieren verkrijgen, namelijk door het zelf steken van wormen in het wad, ze kunnen het kopen in winkels of bestellen via internet. De wormen die gekocht worden kunnen gekweekt zijn (bijvoorbeeld zagers uit Zeeland), of commercieel geoogst worden (mechanische pierenvisserij in de Waddenzee). Via internet kunnen ook wormen uit het buitenland besteld worden. In Frankrijk is bijvoorbeeld Normandie Appats een grote en bekende leverancier.

Tijdens het onderzoek door stagiair Lorenzo Maal van HAS Den Bosch (onder begeleiding van Willie van Emmerik, Sportvisserij Nederland) zijn er enquêtes in het veld onder zeesportvisserij op de Maasvlakte gehouden en daarnaast onder zeehengelsportwinkeliers over het gebruik van exotisch levend aas. Daarnaast is levend aas besteld via internet (bij het Franse Normandie Appats en bij twee Nederlandse webwinkels) en is onderzocht of het hierbij om exotische wormen ging. De uitkomsten hiervan zijn in de drie tabellen weergegeven.

Uit de enquête onder zeesportvisserij is niet gebleken dat zij met exotisch levend aas vissen. Uit de enquête onder zeehengelsportwinkeliers kwam niet naar voren dat exotische levend aas wordt verkocht. Bij bestellen via internet werd één exoot aangetroffen en een soort waarvan de status onduidelijk is. Bij bestellen via internet is er een risico op de import van exotische soorten.

Het natuurbeleid in Nederland is gericht op het terugdringen van het zelf pieren steken in N2000-gebieden en er is een uitsterf beleid voor de mechanische pierenvisserij (terwijl onderzoek uitwees dat deze visserij duurzaam is). Bij het kweken van zagers ondervindt men problemen met de toenemende hitte in de zomers. Het is de vraag of er voldoende levend aas beschikbaar blijft bij een gelijkblijvende vraag. Zo niet, dan bestaat de kans dat men (juist) via internet gaat bestellen met het risico op de insleep van exoten.

Pieren als aas voor de zeesportvisserij.
(Foto: Het Visblad/Sander Boer)

Tabel 1. Enquête onder zeesportvisserij op de Maasvlakte (n=161)

Gebruik levend aas	81%
Gebruik exotisch aas	0%
Meest gebruikte soorten	Zagers en pieren
Meest beviste soorten	Zeebaars en platvis
Aantal maal zeevissen per jaar	21x
Aantal maal vissen Maasvlakte per jaar	9x
Aas over na vissen	90%
Wat doe je met overtollig aas na vissen?	In het water achterlaten van levend aas (49%)

Tabel 2. Enquête onder zeehengelsportwinkels in Nederland (47 winkels benaderd, respons 13)

Verkoop levend zeeaas	92%
Online bestellen mogelijk	46%
Meest verkochte soorten	Zagers en pieren
Soorten verkregen van Nederlandse bodem	91%
Soorten uit het buitenland	Strandzagers en Franse tap (inheems)
Land van herkomst buitenlands aas	Frankrijk
Problemen levering zeeaas in hete zomers	64%
Alternatieve leverancier benaderd bij problemen levering	18%
Bekend met Normandie Appats	27%
Afname aas van Normandie Appats	0%

Tabel 3. Uitkomsten determinatie via internet bestelde wormen (door Bureau Waardenburg)

Handelsnaam / bron	Nederlandse naam	Soort	Exoot
Napa DD / Normandie Appats	Strandzager, Veelkleurige zeeduizendpoot	<i>Hediste diversicolor</i>	Nee
Napa Dur Rouge / Normandie Appats			
Napa Dur Verte / Normandie Appats			
Napa americana / Normandie Appats	Bloedworm	<i>Glycera dibranchiata</i>	Ja
Napa Ver Noir / Normandie Appats	Zeepier, Franse tap	<i>Arenicola marina</i>	Nee
Napa Rag / Normandie Appats	Zager, Steekzager, Kweekzager	<i>Alitta virens</i>	Ingeburgerd*
Napa Bibi / Normandie Appats	Pindaworm	<i>Sipunculus nudus</i>	Mogelijk**
M. Brouwers Hengelsport	Zager, Steekzager, Kweekzager	<i>Alitta virens</i>	Ingeburgerd*
zagers-zeepieren.nl	Witje, zandzager	<i>Nephtys hombergii</i>	Nee
zagers-zeepieren.nl	Strandzager, Veelkleurige zeeduizendpoot	<i>Hediste diversicolor</i>	Nee

* *Alitta virens* is van oorsprong uitheems, maar wordt inmiddels als ingeburgerd beschouwd.

** *Sipunculus nudus* kan zowel exoot als inheems zijn, er zijn 5 cryptische ondersoorten.

Aanbevelingen

- Plaats de exotische wormensoorten op de Unielijst, zodat het mogelijk wordt de distributie van deze soorten via wetgeving te beperken.
- Heroverweeg het uitsterf beleid van de mechanische pierenvisserij en het terugdringen van het zelf pieren steken.
- Geef voorlichting aan sportvisserij over het niet achterlaten van overgebleven aas in het water en het risico van het bestellen van levend zeeaas via internet.

Verder lezen

Maal, L., 2021. Het gebruik van exotische mariene wormen binnen de Nederlandse zeesportvisserij. Stagerapport HAS Den Bosch/ Sportvisserij Nederland.

Tempelman, D. & D.B. Kruijt, 2021. Determinaties wormen Sportvisserij Nederland. Rapportnummer 20-199. Bureau Waardenburg.

Van Emmerik, W.A.M., L. Maal & D. Vertegaal, 2021. Onderzoek signaleert risico's van exotisch zeeaas. Visionair 62: 9-11.

